

YLEISEN TENTIN TENTTILOMAKE - GENERAL EXAM FORM

Opiskelija täyttää / Student fills in

Opiskelijan nimi / Student name:	Opiskelijanumero / Student number:
---	---

Opettaja täyttää / Lecturer fills in

Opintojakson koodi / The code of the course: 724105P	
Opintojakson (tentin) nimi / The name of the course or exam: Johdon laskentatoimi (Tentti 1.)	
Opintopistemäärä / Credit units: 5 Mikäli kyseessä on välikoe, opintopistemääräksi täytetään 0 op. 0 ECTS Credits is used for mid-term exams.	
Tiedekunta / Faculty: Oulun yliopiston kauppakorkeakoulu	
Tentin pvm / Date of exam: 31.10.2018	Tentin kesto tunteina / Exam in hours: 3 h
Tentaattori(t) / Examiner(s): Tiina Henttu-Aho ja Marjo Väisänen	Sisäinen postiosoite / Internal address: 6OyKKK
Tentissä sallitut apuvälineet / The devices allowed in the exam: ☒ Funktiolaskin / Scientific calculator ☐ Ohjelmoitava laskin / Programmable calculator ☐ Muu tentissä sallittu materiaali tai apuvälineet. Tarkenna alla. / Other material or devices, allowed in the exam. Specify below. ☐ Tentissä ei ole sallittua käyttää apuvälineitä / The devices are not allowed in the exam	
Muut tenttiä koskevat ohjeet opiskelijalle (esimerkiksi kuinka moneen kysymyksen opiskelijan tulee vastata) / Other instructions for students e.g. how many questions he/she should answer: Kysymyspaperia EI tarvitse palauttaa. Tenttiin vastataan suomeksi.	

Tentissä on viisi samanarvoista kysymystä (max 30p). Monivalintakysymyksessä (tehtävä 1) on vain yksi oikea vaihtoehto per kohta. Oikeasta vastauksesta saa yhden pisteen, väärästä -0.5 pistettä, ja vastaamatta jättämisestä 0. Tehtävän minimipistemäärä on 0.

Vastaa kysymyksiin käyttäen täydellisiä virkkeitä (ei ranskalaisia viivoja tms.). Laskut tulee esittää siten, että niistä voidaan todeta, miten lopputulokseen päädyttiin (välivaiheet näkyville). Älä kuitenkaan kirjoita kysymyspaperiin, vaan esitä lasku vastauspaperilla.

Menestystä!

1. Valitse monivalintatehtävistä 1.1. – 1.6. lähinnä oikea vastaus (vain yksi oikea vaihtoehto – vastaa erilliselle vastauspaperille). (6p)

1.1. Kustannuskäsitteistä:

- a) Portaittain nousevat kiinteät kustannukset (step-fixed costs) ovat kustannuksia, jotka sisältävät sekä kiinteitä että muuttuvia kustannuksia ja jossa muuttuvat kustannukset nousevat hyppäyksittäin.
- b) Periodikustannukset (period costs) ovat kustannuksia, jotka sisällytetään kausittain tuotteen varastonarvoon.
- c) Kiinteät kustannukset (fixed costs) per yksikkö eivät pysy vakiona tarkasteluajanjaksona tuotantomäärän kasvaessa.
- d) Vaihtoehtokustannus tarkoittaa kustannuksia, jotka syntyvät toiseksi parhaan vaihtoehdon valitsemisesta.

1.2. Liittyn varastonarvostus menetelmään:

- a) LIFO-menetelmässä varastossa pisimpään ollut tuote katsotaan ensimmäisenä käytetyksi.
- b) FIFO-menetelmässä ainekäytön kustannukset vastaavat läheisimmin nykyisiä hintoja.
- c) Painotetun (punnitun) keskihinnan menetelmässä ainekäytön kustannukset lasketaan jokaisen saapuvan erän yhteydessä uudelleen.
- d) Nousevien hintojen olosuhteissa (inflaatio) LIFO menetelmän käyttö johtaa pienempään kirjanpidolliseen tulokseen kuin FIFO menetelmän käyttö.

1.3. Liittyn jakolaskentaan (process costing) teollisuusyrityksessä:

- a) Laskennan kannalta on tarpeellista jakaa kaikki kustannukset sekä välittömiin että välillisiin kustannuksiin.
- b) Jakolaskenta tarkoittaa järjestelmää, jossa kustannuspaikoille laskentakausittain kerätyt kustannukset jaetaan tasan käsiteltyjen suoriteyksiköiden kesken.
- c) Tarkkuutta voidaan parantaa käyttämällä ns. ekvivalenttilukuja, joiden avulla voidaan kohdistaa saman verran kustannuksia eri jalostusasteen suoritteille.
- d) Soveltuu käytettäväksi, kun tuotanto käsittää vain muutamia tuotteita, jotka valmistetaan erilaisin valmistusmenetelmin.

1.4. Suoritekalkyylityypeistä:

- a) Normaalikalkyylissä jaetaan kaikki toteutuneet kustannukset tuotetulla suoritemäärällä.
- b) Keskimääräiskalkyylin laskeminen edellyttää kustannusten jaottelemista muuttuviin ja kiinteisiin.
- c) Toimintasuhteen muutokset vaikuttavat keskimääräiskalkyyliin.
- d) Minimikalkyylissä lasketaan, paljonko tuotteeseen sisältyy valmistuskustannuksia.

1.5. Portaittainen (vasemmalta oikealle) vyörytys (specified order of closing):

- a) Johtaa tukifunktion sisäiseen voittoon (ylijäämään) tai tappioon (alijäämään).
- b) On mahdollista tehdä jälkikäteen ja suhteellisen pienin kustannuksin.
- c) On yhtä tarkka menetelmä kuin vastavuoroinen menetelmä (ristiinkohdistus).
- d) Menetelmässä kustannusten vyörytys aloitetaan siitä tukifunktiosta, joka tekee pienimmän osuuden työstä muille osastoille.

1.6. Liittyen toimintolaskentaan (activity-based costing):

- a) Välillisiä kustannuksia kohdistetaan tuotteille ainoastaan ei-volyymiperusteisilla ajureilla.
- b) Välitöntä resurssikäyttöä ei voida kohdistaa suoraan tuotteille, vaan aina ensin toiminnoille.
- c) Tuotteille ei pitäisi kohdistaa käyttämättömän kapasiteetin kustannuksia.
- d) Hierarkkisessa toimintolaskentamallissa yleisluontoisten toimintojen kustannukset pyritään myös kohdistamaan tuotteille aiheuttamisperusteen mukaisten ajurien avulla.

2. Selvitä pääomakustannuksiin liittyen:

- a) Millaisia erilaisia poistomenetelmiä johdon laskentatoimessa voidaan hyödyntää? Kuvaile niiden laskentaperiaatteita. (3p)
- b) Kuvaile vaihtoehtoja, joilla pääoman korkokustannukset voidaan huomioida kustannuslaskennassa? Kuvaile näiden tapojen käytettävyyttä. (3p)

3. Liittyen teollisen valmistusyrityksen puolivalmis- ja valmisvaraston inventaariarvon määrittämiseen:

- a) Kuvaile täyskatteellista (absorption costing) ja katetuottolaskentaan perustuvaa (variable costing) menetelmää. Mitä tarkoitetaan tässä yhteydessä tuotekustannuksilla (product costs) ja periodikustannuksilla (period costs), ja miten ne eroavat edellä mainittujen menetelmien tapauksissa? (4p)
- b) Kerro millaisia argumentteja on Druryn mukaan esitetty puolesta ja vastaan liittyen täyskatteelliseen (absorption costing) ja katetuottolaskentaan (variable costing) perustuviin menetelmiin? (2p)

4. Katetuottolaskenta:

- a) Yrityksen kiinteät kustannukset ovat 200 000 euroa. Mikä on kriittinen piste kun kate-
tuottoprosentti on 50 %? (1 p)
- b) Katetuottoprosentti on 30 % ja kriittinen piste 500 000 euroa. Selvitä kiinteät
kustannukset. (1.5 p)
- c) Muuttuvat kustannukset ovat 40 % myynnistä ja kiinteät kustannukset ovat 100 000
euroa. Selvitä kriittinen piste. (1.5 p)
- d) Myynti on 300 000 euroa, muuttuvat kustannukset 180 000 euroa ja kiinteät kustannukset
50 000 euroa. Laske kate-
tuottoprosentti, kriittinen piste ja suhteellinen varmuus-
marginaali. (2 p)

5. Lisäyslaskenta ja toimintolaskenta:

Solo Oy valmistaa kahta tuotetta A ja B. Yrityksessä on kaksi tukitoimintoa (materiaalin siirtely ja materiaalin hankinta) jotka tukevat kahta päätoimintoa (työstö ja kokoonpano).

	Tuote A	Tuote B
Kpl vuodessa	400	300
DLH työstö	600	500
DLH kokoonpano	200	150

Kiinteät kustannukset jakautuvat seuraavasti:

Kustannuserä	€
Materiaalin siirtely	4 000
Materiaalin hankinta	5 000
Työstö	2 500
Kokoonpano	2 000

Kustannusajurianalyysi toimintolaskentaa varten: kustannusajurien lukumäärä per tuote:

Kustannusajuri	Tuote A	Tuote B
Siirtojen lkm	34	220
Tilausten lkm	50	600
Työstön DLH	600	500
Kokoonpanon DLH	200	150

Laske yksikkökustannukset tuotteille A ja B

- a) perinteisen 2-vaiheisen lisäyslaskennan avulla laskemalla ensin: työstön tunti- ja kokoonpanon tunti- sekä tukitoimintojen tunti-

ja sen jälkeen jakamalla lisäyslaskennan avulla kustannukset tuotteille (taulukko 1). (3 p)

- b) toimintolaskennan avulla (taulukko 2). (3 p)

Älä vastaa kysymyspaperiin! Vastaamista varten voit jäljentää vastauspaperiisi seuraavanlaiset taulukot:

a) Taulukko 1

Tuote	Työstön kust.	Kok. panon kust.	Tukitoim. kust.	Yhteensä	Yksikkökust.
A					
B					

b) Taulukko 2

Toiminto	Tuote A	Tuote B	Yhteensä
Materiaalin siirtely			
Materiaalin hankinta			
Työstö			
Kokoonpano			
Yhteensä			
Yksikkökustannukset			

